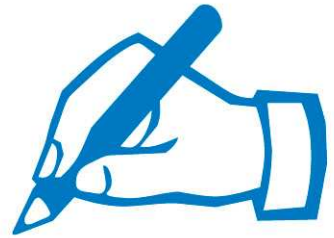

Tips voor de Zuleider

Jezus in gesprek met . . .

Schets 1

- Let op het verband met het slot van Mattheüs 3. De Heere Jezus gaat Zich voortaan als Messias openbaren op aarde. Daarom is de verzoeking in de woestijn geen 'privé-gebeuren', maar plaatsbekledend én als voorbeeld voor ons.
- Let op het verband tussen Adam en de Heere Jezus als de laatste Adam. Nu de Zaligmaker met Zijn openbare optreden gaat beginnen, moet Hij als het ware de draad oppakken waar het bij Adam en Eva fout ging.
- Let op de cruciale rol die het gebruik van Gods Woord in deze geschiedenis speelt. Alleen daarmee kunnen we de aanvallen van de duivel weerstaan!
- Deze geschiedenis geeft heel veel onderwijs over de wijze waarop satan ook vandaag te werk gaat. Hij blijkt uiteindelijk niet onverslaanbaar te zijn.
- Als het gaat om het spreken van de duivel kun je niet om de muziekcultuur heen. Als er jongelui zijn die regelmatig radio 538; Noorzee FM; Slam FM of andere populaire zenders beluisteren, neem dan eens de moeite om een nummer samen te vertalen en dan te beoordelen uit welke bron de inhoud komt.
- Heb oog voor het gegeven dat er trouw meelevende kerkmensen (ook jongeren) zijn die wel de Bijbel als Gods Woord aanvaarden, maar niet in de Christus der Schriften geloven. Je kunt dan allerlei teksten aanhalen om je gelijk te halen, maar het is een wezenlijk verschil met de wijze waarop de Heere Jezus met het Woord omgaat. Ten diepste heb je dan de Bijbel niet begrepen en is het hart ook niet overtuigd van de noodzaak van bekering en geloof.
- In het boek van C.S. Lewis - brieven uit de hel; wordt je geconfronteerd met de listige wijze waarop de satan mensen in zijn macht neemt en houdt.
- tip leiding bij vrg 3: wat maakt dit los?

Schets 2

- Leg uit dat het toevoegen van regels aan de Wet in eerste instantie met de beste bedoelingen is gebeurd, nl. om te voorkomen dat de grenzen van de geboden gezocht werden.
- Teken de verschuiving die zich in de beleving van de Farizeeën in de loop der tijd heeft voorgedaan, zodat de 'letter' van de eigen wetten belangrijker werd dan de 'geest' van Gods Wet
- Let erop hoe de Heere Jezus in dit gedeelte spreekt: pijnlijk eerlijk in de richting van de Farizeeën, de aandacht van de omstanders vestigend op de kern van het probleem: de verdorvenheid van ons natuurlijk hart.
- Bij vraag 2 gaat het om een belangrijke basis in de Bijbel die in dit geloofsartikel wordt verwoord. Gebruik een opdracht als deze om door te vragen en het gesprek over de inhoud van de rechtvaardigmaking op gang te krijgen. Rechtvaardigmaking is de 'rechterlijke daad van God' waarin

Tips voor de Zuleider

Hij de zondaar vrijspreekt. De enige grond daarvoor is het offer van Christus. Hoe kan iemand geloven dat het wel goed zit of goed komt 'omdat Jezus toch voor onze zonde gestorven is', terwijl hij of zij niet belijdt dat de Heere heeft ontdekt aan eigen schuld. Anderzijds kan het ook niet bestaan dat mensen voluit belijden dat de zaligheid alleen in Christus is, alleen voor degenen is die echt geloven, maar die ondertussen met hun eigen schuld en zonde bezig blijven. De belijdenis spreekt over 'rusten op de gehoorzaamheid van Christus ALLEEN'. Daar zit dus helemaal niets meer van onszelf bij. Alleen iemand die ziet hoe groot zijn/haar schuld tegenover de Heere is en daar niet meer mee door kan leven zal erbij gebaat zijn dat er een plaats is om al die zonde en schuld achter te laten en werkelijk bevrijd te worden.

Tradities

Bij de bespreking van de Farizeeën in deze schets kan er een 'emotionele' discussie ontstaan over tradities. Om deze discussie gegrond te kunnen voeren is het goed om wat achtergrond informatie mee te geven. Hoewel tradities en gewoonten niet specifiek met het christendom te maken hebben, maar in alle samenlevingen een belangrijk verschijnsel zijn, spreekt de bijbel er wel uitgebreid over. Lees bijvoorbeeld Hand. 15, Hand 16:3, Rom. 14, 1 Kor. 8 en 10, Gal. 5:1-15. Meestal staat dit in verband met de vrijheid, waarin een christen mag leven. Deze vrijheid geldt voor de dingen van middelmatig belang.

Eerst iets over de functie, de werking en waardering van een willekeurige traditie, daarna over ontsporing van een traditie binnen het christendom en tenslotte kort iets over de houding van een christen tegenover de traditie

De functie

Tradities zijn een manier om waarden, gewoonten en cultuurgoederen van generatie op generatie over te dragen. Deze overdracht heeft zijn functie in het waarborgen van maatschappelijke stabiliteit, continuïteit. Het kent gezag toe aan beproefde gewoonten, die hun tijd hebben overleefd en daarmee een bepaalde waarde hebben bewezen. Hoewel die waarde niet per definitie goed hoeft te zijn. Denk aan de nieuwe gewoonte om eerst te gaan samenwonen en dan te gaan trouwen. Tradities geven houvast en rust in een leven, omdat zodoende niet nagedacht hoeft te worden over alledaags zaken in het leven en je je aandacht kunt richten op andere zaken. Het wegvallen van tradities heeft tot gevolg dat mensen op zichzelf worden teruggeworpen en zelf hun normen en waarden moeten vaststellen.

De werking

De traditie is een hoeveelheid van algemeen aanvaarde overtuigingen en gewoontes dat zich ontwikkelt en verbetert. Het verbetert zichzelf doordat het dingen versterkt, die blijken te werken en zaken afwijst die leiden tot conflict of mislukking. Dingen die werken worden immers eerder overgenomen door veel mensen. Dingen die niet blijken te werken verliezen in de loop van de tijd hun gebruik. Dit proces van "trial and error" is nodig omdat de wereld met zijn subtiele en fundamentele kenmerken voor ons te complex is om te bevatten. Zo ontstaat een bepaalde gewoonte, waarvan we de volle waarde niet altijd kunnen begrijpen (wat ook meestal niet hoeft), maar waarvan we wel goed gebruik kunnen maken. Niet alle tradities hoeven zich op zo'n manier te ontwikkelen. De menselijke natuur met zijn verkeerde en zondige natuur ontwikkelt ook foute en zondige gewoonten.

De waardering

In de culturen van niet-westerse maatschappijen worden tradities vaak kritiekloos aanvaard en als onaantastbaar gezien. In de westerse maatschappij daarentegen, waar vernieuwing van veel apparaten, machines en andere zaken vaak een verbetering betekent, wordt het nieuwe, niet-

Tips voor de Zuleider

traditionele meestal als een vooruitgang gezien en worden tradities meestal als remmend ervaren. Vandaar dat bij ons termen als 'traditioneel' en 'traditionalisme' in het spraakgebruik veelal een negatieve klank hebben. Zij zijn dan verbonden met begrippen als achterlijkheid en irrationalisme. De west Europese kerken ondergaan die invloed in hevige mate.

De ontsporing of misbruik van een traditie binnen het christendom

Hiervoor gaven we aan dat een traditie in dit leven houvast geeft. Omdat elk mens een fundamentele behoefte heeft aan zekerheid en houvast lopen wij allemaal het risico om tradities als vervanger te gaan zien voor de zekerheden die het christendom biedt. Tradities mogen daarom nooit gaan heersen boven het Woord. Hoewel de gewoonte op zich dan nog goed kan zijn, wordt het verkeerde gebruik door Christus ernstig bestraft.

Verder is onze zondige natuur al te graag bereid om tradities om te buigen naar gewoonten die ons meer bevallen. Een traditie mag daarom niet alleen belangrijker zijn dan het Woord, maar moet ook voortdurend geijkt worden aan de Schrift. Tenslotte moet worden gezegd, dat onze kennis van de middelmatige dingen vaak ten dele is, zodat wij altijd open moeten staan voor correctie vanuit het Woord.

Onze houding tegenover tradities.

Omdat wij belijden dat ons verstand verduisterd is en wij geen volledig begrip meer hebben van de volledige werkelijkheid om ons heen, is het goed om een positieve houding tegenover tradities te hebben.

Als we de tekstgedeelten die hierboven staan doornemen komen elke keer een aantal lijnen naar voren.

Aan onze medechristenen mag geen ergernis gegeven worden. Dat betekent dat wij medebroeders door ons voorbeeld kunnen laten zondigen. Hij zou ons voorbeeld kunnen volgen terwijl hij in zijn geweten (nog) niet is overtuigd, dat zijn daden voor God verantwoord kunnen worden. Iets doen wat tegen je geweten ingaat is een grote zonde. Ook als de Heere de daad op zich zelf genomen goed zou keuren.

Het belangrijkste gebod, het liefhebben van God en onze naaste mag nooit opgeofferd worden aan onze wensen om ten koste van onenigheid in de gemeente onze wil door te zetten. Tradities horen tot de middelmatige dingen en mogen daarom geen aanleiding zijn tot onenigheid.

Eenzijds moet iedereen staan naar de vrijheid en weten dat hij voor God verantwoording af heeft te leggen en niet voor mensen. Voor God zijn wij vrij om te leven zoals Hij dat wil en niet zoals anderen dat willen Rom. 14: 10 en 12 Maar Gij, wat oordeelt gij uw broeder? Of ook gij, wat veracht gij uw broeder? Want wij zullen allen voor den rechterstoel van Christus gesteld worden... Zo dan een iegelijk van ons zal voor zichzelf Gode rekenschap geven.

Anderzijds vraagt dat veel begrip en aanpassingsvermogen voor mensen die een andere traditie hebben. Vergelijk 1 Cor. 8:13 Daarom, indien de spijs mijn broeder ergert, zo zal ik eeuwigheid geen vlees eten, opdat ik mijn broeder niet ergere.

Voor zo'n houding is veel zelfverloochening nodig. Zelfverloochening is een centraal begrip in het christelijk leven.

Deze lijnen of uitgangspunten gelden volgens de voorbeelden in de Schrift in situaties waar nieuwe christenen zijn, die nog niet het juiste licht hebben over iets. Deze lijnen gelden ook voor christenen,

Tips voor de Zuleider

die in een bepaalde traditie zijn opgevoed en daarvan niet los kunnen komen zonder gewetensproblemen.

Schets 3

- Let erop dat Nicodémus niet te rooskleurig afgeschilderd moet worden. Hij moet nog veel leren, maar beseft dit zelf nog lang niet genoeg.
- Let erop hoe het werk van de Heilige Geest wordt beschreven: het is noodzakelijk, vrijmachtig en merkbaar aan de vruchten.
- Let erop dat de Heere Jezus niet blijft 'steken' in de vraag 'wat er met een mens moet gebeuren'. Hij stoot door naar de vraag 'waartoe een mens geroepen wordt': geloof in Hem!
- Ongeloof zorgt er niet voor dat je verloren gaat, maar betekent dat je verloren *bent*. Wie gelooft heeft daarentegen vanaf het allereerste begin van het geestelijke leven deel aan het eeuwige leven.
- Wie echt gelooft, heeft geen hekel aan ontdekkend licht, maar zoekt dat juist.
- bij de laatste vraag gaat het om de gevolgen van wedergeboorte en geloof. Dat kan niet zonder het dragen van vruchten zijn. Jakobus spreekt duidelijk over het geloof dat aan de werken gekend wordt. Tot het licht komen betekent ook: bekering; een afkeer van het kwaad, breken met verkeerde gewoonten; daarmee bedroeven we de Heere en staan het werk van Zijn Geest om te komen tot meer kennis van Christus en van onszelf, in de weg.

Schets 4

- Let op het bijzondere dat *op dit moment* iemand uit de heidenen blijkt te geloven in de Heere Jezus. De Heilige Geest brengt sommigen bij voorbaat toe.
- Let op het contrast tussen de weigerachtige '*kinderen*' in Israël en het opvallend grote vertrouwen van de Kananese vrouw.
- Let erop dat Christus Zich niet alleen zo gereserveerd opstelt om het geloof van de vrouw te beproeven. Hij méént elk woord dat Hij zegt. De Vader openbaart Hem tijdens de ontmoeting dat deze heidense vrouw door Hem aan Christus is gegeven!
- Laat zien waarin het ware geloof uitkomt: kleine gedachten van zichzelf, daarom de bereidwilligheid om te buigen onder veroordelende woorden, maar tegelijkertijd niet te bewegen om te stoppen met bidden en pleiten. (dit is heel belangrijk als toepassing!)

Schets 5

- Let erop dat de Heere Jezus de rijke jongeling welwillend en zelfs met liefde tegemoet treedt. Tegelijkertijd is Hij heel radicaal in het aanwijzen van wat hem ontbreekt.
- Let erop hoe duidelijk de Zaligmaker de diepste bedoeling van de wet aangeeft.

Tips voor de Zuleider

- De discipelen voelen goed aan dat wat er met de jongeling gebeurt, een streep zet door alle eigen pogingen van mensen om God te dienen zoals het behoort. De enige opening die de Heere Jezus daarbij biedt, is het wijzen op de genade van God Zelf.
- De Heere Jezus bemint deze jongeling. Dächsel beschrijft deze tekst als volgt: *'En Jezus zag Hem met een betekenisvolle blik aan en beminde hem. Er lag toch enige waarheid in hetgeen hij van zichzelf had getuigd. Hij had werkelijk de geboden gehouden in die mate dat hij ze begreep en ook lag in zijn hele wezen een zekere oprechtheid en openhartigheid. Graag zou Jezus hem verder geholpen hebben en zei tot hem: "Een ding ontbreekt u: ga heen, verkoop alles wat u hebt en geef het aan de armen en u zult een schat hebben in de hemel; en volg Mij en neem het kruis op dat u tengevolge van die navolging ten deel wordt'.*
Let op het onderstreepte gedeelte. De jongen was enthousiast. De Heere zag zijn oprechtheid, maar ook zijn onkunde. Hij legde hem niet de handen op. Hij gaf een scherp antwoord en daarmee indirect het onderwijs dat we in Lukas 14:25-30 terugvinden. Laat dit aspect duidelijk naar voren komen wanneer je veel 'enthousiasme' in de dienst van de Heere proeft. Dat is niet om af te schrikken, maar om Bijbels evenwichtig te zijn en te onderwijzen zoals Jezus Zelf dat ook deed.
- associatieopdracht: laat iedereen voor zichzelf zijn/haar reactie op deze opdracht eens op een briefje schrijven. Verzamel alle briefjes en lees de reacties eens voor. Ongetwijfeld zitten er grote verschillen tussen. Probeer eens te achterhalen hoe mensen tot deze reactie zijn gekomen. Waarop baseer je het beeld dat God van jou, van ons heeft? Het geheim bij Daniël en David was dat zij de Heere vreesden en Hem dienden in hun leven. Zij spraken dit niet zelf uit over hun leven, maar anderen zeiden het over hen.
- T.a.v. vraag 6; deze vraag blijkt achteraf niet zo sterk te zijn geformuleerd. Beter is: wat weet je uit de Bijbel, m.n. het NT, over de gevaren van rijkdom, zeker in het licht van verdrukking en vervolging?

Bij de bespreking van deze vraag kun je denken aan: De Heere Jezus spreekt vrijwel nooit positief over veel geld. Hij waarschuwt voor het gevaar van de macht van het geld wat slapheid in de dienst van de Heere tot gevolg kan hebben, door de vele aandacht die nodig is om het geld te beheren, te besteden etc.
Concreet vindt je dat terug in de gelijkenis van de zaaier, het zaad dat verstikt tussen de doornen en de distels: de zorgvuldigheden en beslommeringen van deze tijd, ons bezit etc.

Met het oog op vervolging en verdrukking: Denk aan het gedeelte uit de brieven aan de zeven gemeenten in Klein Azië in Openbaring 2 en 3. Aan de gemeente van Smyrna wordt daar gezegd dat hun armoede en verdrukking niet erg is, ze zijn in wezen rijk (in Christus). Aan Laodicea dat ze materieel wel rijk zijn, maar lauw en slap in de dienst van de Heere, ja wellicht zo erg dat het zaad verstikt (is),
- *extra associatieopdracht.* Onze gedachten en tijd zijn op elk moment ergens mee gevuld. Maak ieder voor zich eens een rijtje met bezigheden of andere dingen:
 - waar jouw gedachten gisteren mee gevuld waren
 - waarmee ze vandaag gevuld zijn
 - wat je verwacht dat je morgen het meest bezig zal houden.Wat betekent de opdracht om alles te verlaten voor jou?

Tips voor de Zuleider

Schets 6

- Schenk aandacht aan de leiding van Gods voorzienigheid in deze geschiedenis (vers 4)
- Om deze geschiedenis goed te begrijpen is het nodig in te gaan op de achtergronden van de joods-samaritaanse (theologische) verschillen en geschillen.

Uit: Bijbels Theologische Encyclopedie

De voornaamste factoren die de eigenheid van de Samaritanen bepaalden, waren de erkenning van de Pentateuch als een heilig boek en de bouw van een eigen heiligdom op de berg Gerizim bij Sichem. Josefus vertelt daarover in Ant. 11.7.2 en 11.8.2vv en zegt dat Alexander de Grote persoonlijk toestemming gaf om de tempel te bouwen aan een zekere Manasse, die er hogepriester werd. Josefus beschuldigt de Samaritanen ervan, dat zij zich nu eens voor Joden, dan weer voor Perzen of een ander volk uitgaven, al naar gelang hun belang dat meebracht. Hij stelt ook dat de Samaritanen voor een deel uit Judeërs bestonden. Het verhaal van Josefus lijkt overigens sterk op Neh. 13:28, met dit verschil dat het ongeveer 100 jaar later speelt dan Nehemia. De tempel op de Gerizim werd inderdaad pas in de 4e eeuw v. Chr. gebouwd (vgl. Ant. 13.9.1).

De bouw van de tempel op de Gerizim wakkerde de haat van de Joden aan (Josefus, Ant. 12.4.1; vgl. 1 Makk. 3:10 en Sir. 50:27v).

De Joodse vorst en hogepriester Johannes Hyrcanus (135-105 v. Chr.) veroverde na de dood van Antiochus VII (128 v. Chr.) heel Samaria, verwoestte de tempel op de Gerizim (Ant. 13.9.1) en later (110 v. Chr.; vgl. Ant. 13.10.2) zelfs de stad Samaria. Zij bleef ook na de oorlogen van hogepriester Alexander Jannaeus (104-78 v. Chr.) in handen van de Joden, totdat Pompejus haar in 63 v. Chr. direct onder gezag van de Romeinse landvoogd van Syrië stelde. De legaat Gabinius (57-55 v. Chr.) liet Samaria weer opbouwen en keizer Augustus gaf de stad in 30 v. Chr. aan Herodes de Grote cadeau.

4. In de tijd van het Nieuwe Testament overheerste de haat tussen Joden en Samaritanen (Joh. 4:9; 8:48.) Enkele Samaritanen hadden eens op Pasen in de tempel mensenbeenderen neergelegd en zo het heiligdom verontreinigd en het Paasfeest verstoord (Josefus Ant. 18.2.2). De Galilese feestgangers ten tijde van Jezus maakten liever de omweg door het Oost-Jordaanse gebied dan de kortere weg door Samaria te nemen, om niet onrein te worden. Volgens Josefus (Ant. 20.6.1vv; vgl. Bel. Jud. 2.12.3vv) werden onder procurator Cumanus (48-52 n. Chr.) een of meer Joden die de reis naar Jeruzalem maakten, in Samaria vermoord. De Joden namen wraak met een inval in Samaria.

Jezus verbood zijn leerlingen eerst om aan heidenen en Samaritanen het evangelie te verkondigen (Matt. 10:5), maar deelde de blinde haat van zijn volksgenoten niet (Luc. 10:30vv). Verhalen als Luc. 17:16 en Joh. 4:39vv pleiten voor de Samaritanen, net als de werking van de prediking van Filippus (Hand. 8:5vv). Later hebben Petrus en Johannes het werk van Filippus bekrachtigd (Hand. 8:14vv; vgl. 9:31; 15:3).

De Samaritaanse vrouw zegt niet dat haar volk niet op de berg Gerizim offerde (Joh. 4:20), maar bedoelt dat de aanbidding op die berg reeds lange tijd bestond. Wel lag de tempel na de verwoesting door Johannes Hyrcanus in puin, maar de bedevaarten naar de berg duurden voort. Opmerkelijk is ook dat de vrouw over Jakob als "onze vader" (vs. 12)

- Let erop hoe de vrouw zich in allerlei bochten wringt om Jezus op een afstand te houden en trek de lijnen door naar onze 'ja maars...' als reactie op de oproep tot bekering (breken met het oude leven) en geloof in Christus (verwachting van een Ander).
- Let erop hoe Hij steeds dieper tot de kern van haar bestaan doordringt en tegelijkertijd Zichzelf openbaart als de Messias

Tips voor de Zuleider

- De voornaamste gave van de Heere Jezus aan Zijn volk is de Heilige Geest. (zie de Handreiking Bijbelstudie 'De Drie-eenheid' voor meer over de persoon en het werk van de Heilige Geest)
- De vrucht van het werk van de Heilige Geest in het leven van een zondaar: 'Komt ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is Deze niet de Christus?' (vs. 29) Hoewel het niet zo moeilijk was om haar als prostituee te herkennen, en dan te zeggen wat voor leven iemand leidde, was het wonder voor deze vrouw dat de Heere niet alleen haar uiterlijke levensstijl benoemde, maar haar ook de nood van haar ziel laat zien (vs. 10). Waarschijnlijk hebben de mensen heel goed gemerkt dat er wat met deze vrouw gebeurt was.

Schets 7

- Let op de verscheidenheid tussen de gelovigen die rond Pasen duidelijk blijkt.
- Probeer je in te leven in de droevige gesteldheid van Maria die ineens omslaat in grote blijdschap. Dat helpt in het begrijpen van de dingen die ze doet en zegt.
- Het is goed om in het oog te houden dat wat op de dag van Jezus' opstanding gebeurde uniek is. Probeer niet elk onderdeel te 'vergeestelijken'. Het motief van de goede Herder Die de Zijnen opzoekt en uit de put haalt, is wél over te brengen op vandaag.
- Ga erop in dat het niet zien van Jezus dus niet betekent dat Hij niet aanwezig is.
- Het komt regelmatig voor dat jongeren die belijdenis doen een (paar) jaar later losraken van de gemeente. 'het geloof' zegt ze niets meer en ze weten niet hoe dat komt. Toen ze belijdenis deden, was dat in hun ogen toch echt vol overtuiging. Misschien zijn er wel zulke jongeren op jouw JV. Bij vraag drie, over Maria, kun je proberen om hier op in te gaan. Wijs er op dat het geloof een middel is om Christus te ontvangen (NGB 22) en niet iets wat wij maken of hebben. Veel verwarring ontstaat door het sterk spreken over 'mijn geloof' etc. waarbij de jongere in kwestie nog lang niet voldoende doorziet en beseft wat de werkelijke diepte van een leven uit het geloof is. Pas daarom op om te snel de handen op te leggen, het oordeel komt ons immers niet toe. Wijs veel naar de Levende Christus en laat niemand rusten totdat hij of zij in Hem het leven gevonden heeft.
- Merk Jezus' geduld met onze blindheid op
- Als het gaat over engelen, vergeet dan ook niet de aanwezigheid van gevallen engelen. De strijd tussen God en de satan die in onze tijd volop plaats vind. De macht van het occulte, van de (werk)druk, de seksualiteit waarmee het werk van God tegengestaan wordt.
- Vrg. 1 De reden heeft alles te maken met het grote verschil tussen de Heere Jezus, Gods enige echte Zoon vanaf Zijn geboorte, en mensen die als zondaren tot kinderen aangenomen worden.

Literatuur

- ✓ Kanttekeningen op de Statenvertaling
- ✓ Matthew Henry, Verklaring van het Oude en Nieuwe Testament (diverse drukken)
- ✓ P. Cammeraat; Leren en Leven, deel 4, Kampen 1995